

VŠEHRD

LIST ČESKOSLOVENSKÝCH PRÁVNÍKŮ

Obchod ženami.

Viktor Grund (Praha. *)

(Dokončení.)

1. Oba pojmové znaky, nájem nebo doprava ženy do ciziny a úmysl, aby jí bylo užito k chlípným účelům jiného samy o sobě zakládají přečin obchodu ženami trestný od 6 měsíců do 3 let.

2. Přístup přitěžujících okolností a to:

- A) vyvolání omylu o pravém zaměstnání oběti v cizině,
- B) úmyslné utvrzení oběti v tomto omylu,
- C) úmysl vydání jí smilstvu po živnostensku provozovanému (tedy zvláště kvalifikovaný druhý pojmový znak)

dává vzniknouti zločinu obchodu ženami trestnému žalářem od 1 do 5 let. K objasnění šíře a důraznosti ochrany třeba se zmíniti, že k zločinu stačí jen jediná z přitěžujících okolností, že tedy zločin páše také ten, kdo převáží prostitutku s jejím souhlasem do nějakého bordelu v cizině.

3. Jiné okolnosti, svědčící o úplné mravní zvrhlosti pachatelově, totiž:

- A) stala-li se oběti obchodu žena dosud pohlavně neporušená (i v tom případě, věděla-li o úmyslu pachatelově a byla-li s ním svolná),
  - B) recidiva zločinu (ne přečinu), t. j. opětne potrestání pro zločin,
  - C) jde-li o obchod provozovaný po živnostensku, t. j. za účelem zisku
- zakládají zločin obchodu ženami trestný přísnější trestní sazbou, těžkým žalářem od 5 do 10 let.

Také pokus obchodu ženami je trestný.

Zvláštní případ, který tvoří výjimku z pravidla, zakládá skutečnost, že se spojí několik osob k provozování obchodu ženami, neboť tu k přečinu obchodu ženami stačí pouze tento fakt, a netřeba, aby byl spáchán některý z uvedených trestných činů.

Po stránce vyměřování trestu nespokojuje se zákon toliko trestem na svobodě, nýbrž výslovně ustanovuje, že vedle něho může býti uložen peněžitý trest do 100.000 Kč s omezením § 36., že náhradní trest za trest peněžitý, který jest uložen vedle trestu na svobodě, nesmí převyšovati jednoho roku.

*) Práce ze semináře prof. Miříčky.

Podle § 36. jsou spojeny s odsouzením pro všechny trestné činy tuto uvedené tytéž právní následky jako s odsouzením pro přestupek podvodu a v oboru působnosti čl. V. z r. 1878 vysloví soud při odsouzení pro zločin ztrátu úřadu a dočasné odnětí práv politických.

Při uplatňování své trestní moci řídí se stát zásadou trestního práva světového (universality), t. j. trestá podle těchto ustanovení i pachatele-cizince pro činy spáchané v cizině, ovšem jen tehdy, nebude-li vydán.

Souditi trestné činy vypočtené v § 35. přísluší řádným soudům. Jen tehdy, jde-li o zločin obchodu ženami trestný vyšší sazbou od 5 do 10 let, příslušným jest soud porotní. (§ 38.)

Podle zvláštního ustanovení § 38. mají být opisy rozsudků o těchto trestných činech posílány ministerstvu sociální péče.

Takto formuloval náš zákon obchod ženami a rozčlenil jej v celou skupinu trestných činů. Že však zákonodárce byl si vědom, že přísná trestní sazba nestačí k nápravě, vysvítá jasně z důvodové zprávy k vládnímu návrhu zák. o vystěhovalcích str. 33.: Sebe dokonalejší zákon nestačí sám o sobě k žádoucí nápravě. Jest nezbytno, aby došel správného pochopení široké veřejnosti. Mrtvá litera nestačí sama o sobě k řešení tak těžkého problému, je třeba ještě živého porozumění a účinné podpory všeho občanstva a všech složek státního organismu.

§ 2. (Obchod ženami v osnovách zákoníků rakouského, německého a švýcarského.) Rakouská osnova trestního zákoníka z roku 1912 pojednává o obchodu ženami v §§ 280. a 281.

Ustanovení její značně se podobají normám § 35. našeho zákona o vystěhovalcích, a budí domněni, že byla rakouská osnova vzorem našim zákonodárcům. Rakouský pojem obchodu ženami liší se od našeho toliko svým druhým znakem. Definice se nespokojuje nájmem nebo dopravou ženy do ciziny s úmyslem, aby jí bylo užito k chlépným účelům jiného, nýbrž žádá výslovně úmysl vydati ji smilstvu po živnostensku provozovanému. (Person, die der gewerbemässigen Unzucht zugeführt werden soll.) Je tedy definice rakouské osnovy daleko užší, nezachycuje tolik případů jako naše a neposkytuje proto tak pronikavé ochrany. S našim pojetím shoduje se úplně ve svém omezení na obchod zahraniční, v některých přitěžujících okolnostech a v § 281., který jest úplně totožný s bodem 4. § 35. našeho zákona o vystěhovalcích.

Prostý obchod ženami, jak byl vymezen definicí, trestá osnova vězením od 1 měsíce do 3 let. Přitěžující okolnosti, totiž, vzbudí-li nebo využije-li pachatel omylu o pravém zaměstnání oběti v cizině, aby jí přiměl k odjezdu, nebo dopraví-li ii do ciziny využívaje takového omylu, zvyšují trest na žalář od 1 roku do 5. Kumuluje-li se s těmito přitěžujícími okolnostmi ještě skutečnost, že jde o osobu pohlavně bezúhonnou (eine geschlechtlich unbescholtene Person), vyměřuje se žalář od 1 do 10 let.

§ 281. prohlašuje již samotné spojení osob k provozování obchodu ženami za trestné vězením od 1 měsíce do 3 let, třebaž ještě žádný trestný čin nebyl spáchán. Peněžitý trest, ukládaný vedle trestu na svobodě, jde do výše 10.000 K, což také odpovídá asi přibližně našemu ustanovení, uvážíme-li, že šlo tehdy o poměry předválečné.

Z těchto ustanovení je vidno, že normy rakouské osnovy nejsou tak široce koncipovány jako našeho zákona o vystěhovalcích, neboť ponechávají beztrestnými celou řadu námi trestaných činů a o trestnosti pokusu vůbec nemluví.

Jen abych ukázal, do jaké míry byla rakouská osnova vzorem našim zákonodárcům, poukazuji na odůvodnění § 280. v rakouské osnově a na důvodovou zprávu k vládnímu návrhu našeho zákona o vystěhovalcích str. 41., z kterých vysvítá, že slova mnou citovaná v předchozí kapitole jsou skoro doslovným překladem tohoto německého textu: Die Gefahren des Internationalen Frauenhandeis, die ihn strafwürdig erscheinen lassen, liegen nicht so sehr in der Untergrabung der Sittlichkeit — hierin kommt ihm der nationale Frauenhandel vollkommen gleich — als viel mehr in der Gefährdung der Freiheit seiner Opfer. Die Frau, die in der Fremde in ein Bordell tritt — für öffentliche Häuser arbeiten die Frauenhändler — gerät in die grösste Abhängigkeit von ihren Wirten. Sie kennt regelmässig die Sprache des Landes nicht, ist mit den staatlichen Einrichtungen nicht vertraut, ihre Verwandten und Freunde sind weit von ihr in der Heimat, sie verfügt über keinerlei Geldmittel und fühlt sich als Angehörige eines anderen Staates weniger geschützt. Dazu kommt, dass in den Ländern, wohin vornehmlich der Frauenhandel geht, tatsächlich nicht alles zum Besten bestellt ist, dass die öffentliche Gewalt nicht stark genug ist, die Freiheit des Einzelnen gegen Unterdrückung und Ausbeutung zu sichern.

Německá osnova v původním svém znění z roku 1909 mluví o obchodu ženami pouze v souvislosti s kuplířstvím v § 253. (Wer ein Gewerbe daraus macht, Frauensperson der Unzucht zuzuführen, zur Begehung der Kuppelei hinterlistige Kunstgriffe anwendet, wird mit Zuchthaus bis zu 5 Jahren, bei milderenden Umständen mit Gefängnis nicht unter 6 Monaten bestraft.)

Teprve v nové úpravě z roku 1919 vytýká jej v § 334. jako samostatný delikt a toto zvláštní postavení vysvětluje významem zločinu, jehož mezinárodní nebezpečí bylo uznáno úmluvou o obchodu ženami, a přesvědčením, že pachatelé se spíše zaléknou, bude-li čin jako takový v trestním zákoně projednáván.

Německý trestní zákoník vyžaduje živnostenské přivádění žen k smilstvu jako skutkovou podstatu trestnosti. Běží-li však o přiměnění ženy k opuštění tuzemska, spokojuje se obmyslným zamlčením úmyslu přivést ženu k smilstvu, ovšem po živnostensku provozovaném. Německá osnova nijak se nepodobá tedy ustanovením našim nebo rakouským. Nepomíjí vnitrostátního obchodu ženami. To jest její plus. Odůvodnění se přímo zmiňuje, že šlo v prvé řadě o zachycení pří-

padů, na které se nedal aplikovati § 48. zákona o vystěhovalcích (německého) a které také nezapadaly do rámce kuplířství.

První odstavec § 334. formuluje obchod vnitrostátní. Důraz je tu na živnostenském jednání. To ostatní jest nerozhodné. Při formulaci obchodu zahraničního přesunuje se důraz na obmyslné zamlčení úmyslu pachatelova přivésti ženu k smilstvu po živnostensku provozovanému. Pojmovým znakem je tu ještě okolnost, že pachatel přiměje ženu opustiti tuzemsko. Důležité je, že podporování takovýchto činů, ať běží o obchod vnitrostátní či zahraniční, je přímo vytčeno definicí. Neboť tím je umožněno potrestati pomocné jednání k trestnému činu směřující, najímání žen, zprostředkování zpráv do ústředí obchodu ženami, aniž jsme omezeni při trestání na obecné zásady o pomoci při trestných činech. Tím můžeme zasáhnouti také případy, v nichž trestání podle obecních zásad o pomáhání při trestních činech bylo by vyloučeno. Trest je vysoký. Káznice až do 15 let.

Srovnáme-li osnovu s prvním a druhým článkem mezinárodní úmluvy, vidíme, že se úplně nekryjí, neboť osnova vyžaduje obmyslné zamlčení úmyslu a určení k smilstvu po živnostensku provozovanému. Přes to, že nečiní rozdílů věkového, je rozhodně užší.

Shodně s naším právem uplatňuje v těchto případech stát svou trestní moc podle zásady universality.

Kdežto ani ustanovení osnov rakouské a německé, ani platné předpisy práva československého nemohou nás uspokojiti, buď že jsou příliš jednostranné, nebo úzké; takřka ideální typ úpravy obchodu ženami nacházíme ve švýcarské osnově trestního zákoníka.

Mädchenhändler ist, wer eine weibliche Person anwirbt, verschlept, oder entführt, um sie einem andern zur Unzucht zu überliefern jest definice, jež odpovídá výměru tohoto deliktu ve 177. čl. osnovy.

Oproti našemu právu pojem obchodníka ženami nevyžaduje, aby žena byla odvedena do ciziny. Postihuje tedy norma článku 177. právě tak obchod vnitrostátní jako zahraniční. Ještě jednu odchylku má švýcarské právo. Jako obchod ženami trestá také pomocné jednání. (Wer dazu Anstalten trifft.) V tom se shoduje s osnovou německou a důvodem jest stejná snaha, aby tato jednání nepodléhala obecným předpisům o pomoci při trestních činech. I to je myslím cennou předností.

Skutková podstata vytčená definicí může být komplikována skutečnostmi zvláště závažnými a tu je třeba zvýšiti trestnost. Skutečností tyto vypočítává druhý bod článku 177.:

1. Je-li oběť nezletilou. 2. Je-li oběť podrobena rodinné moci pachatelově, nebo svěřena jeho péči, ochraně a dozoru. 3. Užil-li pachatel lsti, násilí nebo hrozby. 4. Jedná-li se o zahraniční obchod. 5. Má-li býti oběť odevzdána kuplíři z povolání. 6. Jde-li o obchod po živnostensku provozovaný.

Důsledkem těchto okolností je minimum trestu káznice 3 let. Vedle trestu na svobodě zavádí osnova pokutu a to v každém případě. Osnova konečně také ustanovuje zásadu universality pro uplatnění trestní moci státu.

Ve srovnání s mezinárodní úmluvou vystupuje sice úmluva jako vzor, avšak osnova je daleko širší, poněvadž poskytuje všem ženám stejnou ochranu. Dále je prosta jednostrannosti osnovy rakouské a práva československého a je tudíž nejširší ze všech mně známých pojetí.

§ 3. (Formulace obchodu ženami v právu francouzském, anglickém a v jiných právech národních.) Právo francouzské při ochraně žen před vydáním k smilstvu až do roku 1903 hledělo pouze k nezletilým. Skutková podstata starého zákona vykazuje jako znaky pomáhání ke smilstvu mladistvého (exciter, faciliter, favoriser, la debauche ou la corruption de la jeune-se) a účel sloužiti tím chlípným choutkám jiného (třebas oběti samé). Tento fakt jest velmi důležitý, neboť kdyby šlo o choutky pachatelovy, mluvili bychom toliko o séduction. Šlo tedy francouzskému právu v podstatě toliko o ochranu mládeže před smilstvem a tím si vysvětlíme, že se vztahovalo pouze na nezletilé, že se tu nečinilo rozdílu mezi pohlavími a že se chránila: la jeunesse de l'un ou de l'autre sexe au dessous de l'age de 21 ans.

Vlastní formulaci obchodu ženami obsahuje teprve zákon z roku 1903, který prohlašuje za trestné embaucher, détourner, entrainer, en vue de la débauche de l'autrui, totiž najímati, sváděti, nebo zlákat nezletilé osoby ženské k ukojení chlípných choutek jiného. Běžili o zletilé, tu se vyžadují jako okolnosti zvláště přitěžující fraude, violence, menace, abus de l'autorité nebo nějaký jiný nátlak. Ustanovení tato doslovně odpovídají 1. a 2. článku mezinárodní úmluvy ze 4. května 1910.

V anglickém právu obchod ženami je formulován tak, že se jím proviňuje, kdo nějakou ženu přiměje (pohne) nebo snaží se pohnouti, aby opustila království nebo své obvyklé bydliště a stala se obyvatelkou bordelu. (That she may become an inmate of a bordel.) Formulace tato zahrnuje v sobě také obchod vnitrostátní, ovšem je příliš úzká, neboť pro ni nejsou obchodem ženami činy, které přímo nesměřují k zavlečení ženy do bordelu. Ostatní případy vnitrostátního obchodu postihují normy obdobné našim ustanovením o kuplířství. Formulace anglická, jak tuto byla stručně nastíněna, je nedostatečná svou úzkou basí a také neodpovídá předpisům mezinárodní úmluvy.

Italské právo v zákoně o vystěhovalcích z 31. ledna 1901 čl. 3. obsahuje první italská ustanovení o obchodu ženami a charakterisuje jej jako najímání nezletilých žen, aby byly odevzdány prostituci v cizině.

Norský trestní zákon trestá všeobecně svádění osoby (bez rozdílu pohlaví) k smilstvu po živnostensku provozovaném. (§ 202.) A jako tíže kvalifikované případy, jedná-li se při tom o dopravu do ciziny nebo o uvedení ve svou moc násilím, hrozbou nebo lstí. (§ 224.)

Rusko v § 528. svého předrevolučního trestního zákona vytýčuje skutkovou podstatu tohoto deliktu tím, že vyžaduje k trestnosti, aby pohnul někdo ženu násilím, hrozbami, lstí nebo zneužitím moci, aby opustila Rusko a aby v cizině vydána byla smilstvu.

Vliv mezinárodních konferencí způsobil také, že Španělsko v zá-
koně z 27. června 1904 rozšířilo značně pojem kuplířství.

Zdali v Anglii, Itálii, Norsku, Rusku a Španělsku nastaly nějaké
změny od dat mnou uvedených, nebylo mi možno zjistiti.

Ale přece možno říci, že do dnes není zákonná úprava otázky
obchodu ženami všude taková, jakou ji vyžaduje mezinárodní úmluva
a jakou bychom si ji přáli mítí. K vysvětlení tohoto stavu lze uvéstí,
okolnost, o níž jsem se zmínil již na začátku, že definitivní mezi-
národní ujednání byla skončena těsně před válkou, že většina států
byla do ní stržena a že pro úpravu podobných otázek nebylo času,
ani smyslu. Snad dnes po válce vyhoví smluvní státy svému zá-
vazku a upraví své zákonodárství tak, aby neodporovalo mezinárodní
úmluvě.

K problému československého státního území.

Vladimír V y b r a l (Brno).

Problém státního území stal se poválečnými změnami územními
znovu aktuálním a diskutovaným. Přistoupila k tomu však i ta okol-
nost, že problém traktovaný ve všeobecné státovědě s hlediska dvou
sobě odporujících teorií dostal se z dosavadního neplodného stadia pod
nový zorný úhel skutečné právnícké teorie, jež řešení dala zcela jiný
směr. V české literatuře zabývá se formulací územního problému pod
vlivem těchto novějších teorií práce dra Š i m á k a,¹⁾ jejíž kritice
v prvé řadě přítomná úvaha je věnována.

I.

Teoretické základy problému státního území jako předpokladu
praktického řešení konkrétních útvarů územních vůbec, shrnul autor
jednak do části první («Pojem státního území»), jednak do Dodatku,
kde exkursí ex post kriticky hodnotí novější teorie územní. Toto za-
řazení rozboru z á k l a d n í c h teorií územních na podřadné místo je
metodickou chybou, jejíž důsledky pocítilo celé řešení problému u au-
tora, neboť bylo mu při nejmenším motivem k nedocenení těchto teo-
rií, jak zřejmě svědčí na př. kritika teorie Henrichovy, podávající ne-
sporně základy správného řešení územního problému. Na druhém mí-
stě závažným nedostatkem je okolnost, že autor omezuje se na pouhý
výpočet starších teorií,²⁾ bez jakéhokoliv jejich ocenění či rozboru, což

¹⁾ Československé státní území. Studie z oboru práva
státního a mezinárodního. Bratislava, 1924, str. 80. Viz její recenzi ve
4. čísle Všeohru.

²⁾ Výpočet bohužel nepřesný, jak svědčí tato fakta: teorie v l a s t -
nická není synonymem teorie p ř e d m ě t o v é, nýbrž tato je učním
podstatně se lišícím od oné. Teorie k o m b i n a č n í je kombinací
jenom prvků teorie p ř e d m ě t o v é a t. zv. teorie k v a l i t n í. (Objektthe-
orie a Eigenschaftstheorie v německé literatuře), ne jiných, jak by ply-
nulo z textu Šimákovy. Jellinek konečně je typickým representan-